

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ST. 5. — TELEFONI: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbija vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L, Za inostranstvo 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Novi hudi udarci angleški mornarici

Pri Malti so brzi čolni ob podpori letalstva potopili en rušilec in eno petrolejsko ladjo, nemške podmornice pa so na Atlantiku razbile angleški konvoj ter potopile 19 tovornih in tri vojne ladje

Rim, 30. jul. s. Ves svet se zanima za bitko v Rusiji in za dogodke v Aziji, med tem pa vzbujata pozornost sveta tudi italijanska in nemška mornarica, ki sta dosegli odlične uspehe v Sredozemlju in na Atlantiku. Nemške podmornice so v Atlantiku napadle velik angleški konvoj in potopile 19 ladij s skupno 116.000 tonami. Kakovost in količina spremstva nista mogli preprečiti napada. Povečal se je seznam angleških izgub s potopljeno torpedovko in korveto. Ponovo so nemške podmornice dokazale svojo sposobnost in spretnost svojih posadk ter svojo tehnično dovršenost v borbi. Famosne iznajdbe in mere, ki so jih napovedali Alexander, Halifax in Churchill, niso bile pripravljene ali pa niso učinkovale. Churchill ostane vse-kakor tolažba, da ni obvezan ob koncu meseca napovedati angleški javnosti pomorske izgube za mesec julij.

ma, je potopila 7000 tonsko polno nato-vorjeno petrolejsko ladjo.

Nov napad na Suez

Berlin, 30. jul. d. Nemška letala so v noči na turek izvedla nov uspešen napad na pristanišče naprave v Suez. Pri To-bruku so nemška letala bombardirala po-stojanke protiletalskega topništva.

Letalski alarm v Kairu

Teheran, 30. jul. d. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno v Kairu, javlja, da je bil v egiptski prestolnici in v mnogih nileških provincah večeraj letalski alarm. Na egipt-sko ozemlje so padle tri bombe, ki pa niso povzročile mnogo škode.

Angleške izgube v Afriki

Berlin, 30. julija. a. DNB poroča, da so Indijci v borbah v Afriki od decembra 1940 do julija 1941 izgubili skoraj 7000 ljudi. Velike so bile tudi izgube Novozel-landcev, Južnoafričanov in Kanadcev, do-čim so izgube Angležev sorazmerno maj-hne.

Uspeh nemških podmornic na Atlantiku

Berlin, 30. julija. s. Iz Hitlerjevega glav-nega stana poročajo, da so nemške pod-mornice v bitki v Atlantiku dosegle na-daljni velik uspeh. Napadle so angleški konvoj, katerega so spremljale številne

edinice. Posrečilo se jim je potopiti skup-no 19 trgovskih ladij s skupno 116.500 to-nami. Potopljeni sta bili tudi dve sprem-ljajoči edinici in neka križarka.

Položaj na vzhodni fronti v glavnem nespremenjen

Glavne borbe se vodijo ob Ladoškem jezeru, pri Smolensku in Zitomiru — Vsa Besarabija okupirana — Sovjetski protinapadi so bili z velikimi izgubami odbiti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. jul. Vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Rumunske čete so dosegle ozemlje ob izlivu Dnjestra. Besarabija je potemtakem do zadnjega osvobodena sovražnika.

V Ukrajini operacije stalno napreduje-jo. Sovražnikove sile, ki so bile vržene na-zaj med prodorom Stalinske vojske v smeri na Smolensk, so sedaj v bistvu popolnoma uničene. Zadnji kotel vzhodno od Smo-čenska se bliža svojemu uničenju. Veliko število ujetnikov in plena bo lahko ob-javljeno v nekaj dneh kot uspeh te ogrom-ne uničevalne bitke.

Zapadno od Pejpuškega jezera so so-vražnikove sile prav tako obkoljene od oddelkov, ki jim je poverjeno čiščenje Estonce, in so tik pred uničenjem. Močnejši oddelki bojnih letal so zadnje noč z dobrim učinkom bombardirali obo-rožitvene tovarne, preskrbovalne obrate in prometne naprave mesta Moskve.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 30. julija. s. Posebno poročilo vrhovnega poveljstva naznanja, da so fins-ke čete zasedle važno industrijsko središ-če Sortavala ob Ladoškem jezeru, ka-terega so sovjeti zažgali, preden so se umak-nili. Pri otoku Hangö je položaj nespre-menjen. Nadaljujejo se topniški dvoboji in aktivnost patrul. Nekateri ujetniki iz tega sektorja so izjavili, da so v utrdbi Hangöja zaprti številni estonski talci, moški in ženske, katere sovjeti zadržujejo, da bi tako preprečili finsko bombardiranje iz zraka.

Ujetniki zatrjujejo, da imajo sovjeti v tem sektorju velikanske izgube.

Helsinki, 30. julija. s. Finske izkrceval-ne čete so z brzim manevrom zasedle otoka Mantsissaari in Lunkulamsaari na Ladoškem jezeru. Bitka je bila kratka, toda zelo krvava. Od marca 1940. so boljševiki otoka spremenili v močne trdnjave.

Odbiti protinapadi

Berlin, 30. julija. d. Zapadno od Vjasme so nemški oklopni oddelki odbili protinapa-de treh sovjetskih oklopnih edinic, ki so pri tem pretrpele hude izgube. Na progi med Smolenskom in Vjasmo je bil lo uniče-nih 20 tovornih viakov, ki so bili deloma natovorjeni z municijo. Najmanj 1.200 va-gonov je bilo razdejanih. Nemška letala so uspešno bombardirala tudi neko drugo že-lezniško progo v zaledju za fronto. Neki municijski vlak je zletel v zrak ter je bila proga na daljavo 100 m popolnoma razde-jana. Promet na progi je zaradi tega ustav-ljen.

Ob izlivu Dnjestra

Bukarešta, 30. jul. s. Rumunske čete so dosegle 27. julija pristaniško mesto Akker-man pred izlivom Dnjestra.

Odesa v vojnem področju

Berlin, 20. jul. d. Z zavzetjem Akkermana po rumunskih četah je končno vsa Be-sarabija zopet v rumunski posesti. S tem, da so nemške in rumunske čete prodrele do usta Dnjestra, je tudi Odesa, ki leži sa-mo 50 km zračne črte od Akkermana, po-

stala vojno področje. Južno krilo nemške vojske, s katerim se bore tudi rumunske, madžarske in slovaške čete, prodira v ši-roki fronti proti Črnemu morju.

Z enim topom 20 tankov

Berlin, 30. julija. s. V bojih, ki so se razvijali 25. in 26. julija zapadno od Vjas-ma, je dosegla nemška protiletalska arti-lerija nove uspehe. Posebno se je izkazal neki topničar, ki je sam uničil 20 sovjet-skih tankov med njimi več tankov s po-sebnimi oklopnimi stenami, težkimi 52 ton in oboroženimi s 150 mm topovi.

Zahvalna spomenica Belorusov

Berlin, 30. julija. s. Opolnomočenci kra-jev na področju Krupka v pasu Minska so se oglasili pri poveljniku nemških čet, kateremu so predložili spomenico s toplo zahvalo nemški vojski in vsemu nemškemu narodu, ker so bili končno osvobodjeni iz boljševiškega suženjstva in židovskega tla-čanstva.

Odhod francoskega poslanika iz Moskve

Ankara, 30. julija. s. Bivši francoski poslanik v Moskvi Berger je dospel v An-karo ter se je od tod takoj odpeljal v Carigrad, od koder se bo vrnil v Fran-cijo.

Letalske akcije

Berlin, 30. jul. d. Tudi v turek je ne-mško letalstvo s številnimi operacijami pod-piralo delovanje kopne vojske na vsej vz-

hodni fronti. Izvedenih je bilo mnogo na-padov na sovjetske železniške proge, pro-metna križišča in letališča. S polnimi za-rtki bomb je bilo več železniških prog razdejanih. Na enem samem sovjetskem le-tališču je bilo uničenih 20 sovražnih letal, mnogo drugih pa poškodovanih.

Na Hrvatskem sestreljeno sovjetsko letalo

Zagreb, 30. jul. s. Južno od Banjaluke se je pojavilo večeraj zjutraj sovjetsko le-talo, ki je bilo sestreljeno. Med ruševinami so našli trupla posadke.

Zapadna fronta

Berlin, 30. jul. d. O operacijah na zapad-ni fronti javlja nemško vrhovno poveljstvo v svojem vojnem poročilu:

V boju proti Angliji je letalstvo potopilo severozapadno od Shetlandskih oto-kov 1000 tonsko trgovsko ladjo. Pred an-gleško jugovzhodno obalo je bila večja trgovska ladja z bombo zadeta v polno. Drugi letalski napadi so bili preteklo noč naperjeni proti pristaniškim napravam na severovzhodni in jugovzhodni obali ota-ka. Stražni čoln je sestrelil eno angleško letalo.

Bojnega delovanja sovražnika nad nem-škim ozemljem ni bilo niti ponedelja niti potoči.

Mobilizacija avstralske milice

Singhaj, 30. julija. d. Kakor poročajo iz Sydneya, je avstralski vojni minister Spen-ter sporočil, da bo s 1. oktobrom poklica-na pod orožje četrtina avstralske milice rezervnega kadra. Avstralski vojni mi-nister je nadalje izjavil, da se proučujejo tudi še nekateri drugi ukrepi, s katerimi naj se dvigne splošni nivo avstralske vojs-ke. Vlada si obeta, da bo s temi ukrepi močnejše znatno pospešiti izvršitev mobi-lizacije vseh avstralskih vojnih sil za pri-ner potrebe.



Hujskanje Zedinjenih držav proti Nemčiji v Južni Ameriki

Nemški protest pri bolivijski in argentinski vladi — Nota nemške vlade vsem južnoameričkim državam

Berlin, 30. julija. a. Nemški poslanik v Buenos Airesu je energično protestiral za-radi zaplembe treh vrec, v katerih je bila diplomatska pošta. Vreče so bile zaple-njene, kakor je znano, v Cordovi na ukaz preiskovalne komisije argentinskega par-lamenta. Tri vreče je poslal nemški kon-zulat v Limi nemškemu poslanstvu v Bue-nos Airesu. Doznava se sedaj, da je pro-test uspel, vreče so bile vrnjene, toda od-prto in pregledane. Pričakujejo se podrob-nejša obvestila glede uspeha intervencije. V tukajšnjih krogih smatrajo, da gre za očiten prekršek najbolj elementarnih me-dnarodnih pravil, katerega je zagrešila pa-rlamentarna komisija, v kateri so interesom Washingtona služeči ljudje.

Berlin, 30. julija. a. Poročajo, da je bila kopija note, katero je predvčerajšnjim nemška vlada poslala bolivijski vladi glede primera Del Monte, izročena tudi vladam vseh ostalih južnoameričkih republik, da tudi te države spoznajo metode, katerih se poslužujejo sovražniki Nemčije za urre-sni-nje svojih bedastih namenov.

Odklonjen Rooseveltov predlog

Washington, 30. jul. d. Reprezentančna zbornica je večeraj odklonila predlog, da bi smel predsednik Roosevelt podprati in-dustrijska podjetja, ki so važna za obrambo Zedinjenih držav.

Finsko poslaništvo se bo preselilo iz Londona v Dublin

Zakaj je Finska prekinila diplomatske odnose z Anglijo

Helsinki, 30. julija. s. Uradno poročajo, da je pri razgovoru, ki ga je imel 28. t. m. v zunanjem ministrstvu finski zuna-ri minister Witting, izjavil angleškemu poslaniku:

Zaradi ukrepov, ki jih je odobrila An-glija od julija 1940 proti finskemu pro-metu in pomorstvu, je treba ugotoviti, da so popolnoma prenehali trgovski odnosi med Finsko in prekomorskimi državami. Diplomatski odnosi Finske z Anglijo so na področju trgovine in pomorstva stvar-no prekinjeni. Zaradi sedanjega položaja je Finska v vojni ob strani Nemčije, do-čim se je Anglija tesno zvezala s Sovjet-sko Rusijo in izjavila, da se bo poslužila vseh sredstev, da ji pomaga. Spričo tega je nemogoče še dalje vzdržati diplomatske odnose med Finsko in Anglijo. To je oči-vidno tudi mnenje angleške vlade, sodeč po njenih izjavah, da se morajo angle-ško-finski odnosi vsak trenutek prekiniti.

Zaradi takega položaja je prišla finska vlada do zaključka, naj finsko poslaništvo v Londonu prekrine svoje delovanje. Obe-nem bi finska vlada rada vedela, ali je Anglija istega mnenja glede delovanja angleškega poslaništva v Helsinkih.

Finska vlada je naročila svojem po-slaniku v Londonu, naj se z vsem ose-bem poslaništva preseli v Dublin. Finska namerava na Irskem ustanoviti novo po-slaništvo in je v tem pogledu že pričela pogajanja z irsko vlado v svrhu dogovora o imenovanju diplomatskih predstavnikov v Dublinu odnosno v Helsinkih.

Helsinki, 30. jul. d. Finska vlada je skle-nila osnovati pri irski vladi v Dublinu no-vo poslaništvo. Za finskega poslanika v Dublinu je imenovan dosedanj poslanik v Londonu Grippenberg, ki v kratkem odpotuje na svoje službeno mesto. Pričakujejo, da bo osebje angleškega poslaništva v kratkem zapustilo Helsinke.

Francosko-japonski sporazum

predvideva vojaško sodelovanje pri obrambi Indokine ter je sklenjen za vso dobo sedanje vojne

Tokio, 30. jul. s. Večeraj je bilo objav-ljeno besedilo japonsko-francoskega spo-razuma, ki je z večerajšnjim dnem stopil v veljavo. Dogovor določa med drugim, da sta cesarska japonska vlada in franco-ska vlada, potem ko sta proučili sedanjí mednarodni položaj in spoznali razloge, zaradi katerih bi Japonska v primeru, če bi bila ogrožena varnost Indokine, sma-trala v nevarnosti splošen mir v Vzhodni Aziji in bi bila ogrožena njena lastna var-nost — in glede na to, da se je Japonska obvezala spoštovati pravice in interese Francije v Vzhodni Aziji, predvsem pa ozemeljsko nedotakljivost Indokine in da se je Francija obvezala, da ne bo sklenila s tretjimi državami nobenega sporazuma glede na Indokino, ki bi bil v nasprotju z interesi Japonske — sklenili naslednje:

Medsebojno vojaško sodelovanje za skupno obrambo Indokine in ugotovitev zadevnih ukrepov, ki bodo predmet po-sebnih dogovorov. Sporazum ostane v ve-ljavi, dokler bo trajal položaj, zaradi ka-terega je bil sklenjen.

Dokument je spisan v japonsčini in fran-coščini z datumom 29. julija ter sta ga podpisala japonski poslanik pri vladi v Vichiju Kato za Japonsko in admiral Darian za Francijo.

Odgovor Angliji in Ameriki

Berlin, 30. julija. s. V komentarju o izkrcanju japonskih čet v Indokino pripo-minja diplomatski sodrudenik »Börsen-zeitung« Megerle, da pomeni izkrcanje znaten korak naprej na poti do novega re-da na Daljnem Vzhodu. Očitna je važnost političnega in vojaškega sporazuma, ki sta ga sklenili Francija in Japonska. Japo-n-ska je z njim raztegnila svoj vpliv na ob-širno južno področje kontinenta, to je v tistem področju, v katerem so se v tej vojni zbirale čimdalje bolj očitno Japonski sovražne napadalne sile.

Našim zaveznikom na Daljnem vzhodu, nadaljuje pisec, se ni treba opravičevati, kajti predsednik Zedinjenih držav jim nu-di dovolj močnih argumentov, katere pro-izvaja s svojo nezasišeno fantazijo. Zado-stuje pomisliti, kako je opravičil svoj čas zavzetje položajev na angleških oporiščih na zapadni polobli. Pred letom dni je Roo-sevelt izjavil, da je treba zasedi angleška oporišča, da se zagotovi varnost Ameri-čanov. Zaradi tega vsaj logično ni, da dela Sumner Welles očiteke Japonski, ki je samo sledila primeru politike, kakršno je začela Bela hiša. Ta politika, ki jo vodi sedaj Tokio, se izvaja samo v predelih, ki so pod naravnim in direktnim vplivom Ja-ponske, ki so torej del japonskega živ-ljenjskega prostora. Po letu dni groženj in pritiskov s strani Zedinjenih držav je Ja-ponska popolnoma upravičena, da podvza-me potrebne obrambne mere.

Ukrepi Tokia za zagotovitev varnosti južne strani svojega imperija so v okviru obširnih kompleksov japonske politike na Daljnem Vzhodu, pri čemer je upošteva-no ogrožajoče sodelovanje med anglosa-ksonskimi silami in Cunkingom in tudi z boljševizmom. Anglo-ameriške reakcije na

izkrcanje v Indokino so se doslej omejele samo na represalije gospodarskega zna-čaja. To pa ne bo vplivalo na trdno odlo-čitev Japonske, da brani svoje življenjske interese. Lahko pa se razvijo dogodki, ka-terih si protijaponske sile ne žele.

Ob zaključku pisec pripominja, da po-meni akcija v Indokini za anglosameriške interventiste velik poraz. Po vsem tem, kar se je storilo, da bi se iztrgalo Japo-n-sko iz politike trojnega pakta, je treba ugotoviti, da je ta politika bolj aktivna in uspešna, kakor kdaj prej. Anglo-ameriški načrt se je ponesrečil in proces preureditve na Daljnem Vzhodu se kakor v Evropi nezadržno nadaljuje.

Singhaj, 29. julija d. Službeni komaniko poveljstva japonskih čet v Honanu jav-lja, da so se japonske čete pričele v turek zjutraj izkrcavati v zalivu Camranh, na skrajni vzhodni obali Francoske Indokine.

Japonski ukrepi proti Angliji

Tokio, 30. jul. (Domei). Japonska vlada je tudi Hongkong uvrstila v seznam t-stih pokrajin, katerih dobroimetje na po-dročju Japonske so bita blokirana. Kakor doznava agencija Domei, bodo izdani od-loki o blokiranju dobroimetij tudi za Ni-zozemsko Vzhodno Indijo. Kakor je bli-zo sporočeno s službenega mesta, bo Japo-n-ska likvidirala svoje trgovinske odnose z Ameriko in Veliko Britanijo nasprotno pa bo pospešila izmenjavo gospodarskih dobrin z vsemi državami na Daljnem vzhodu in z državami, ki priznavajo vzhodno Azijo kot japonski življenjski prostor.

Tokio, 30. julija. d. Japonska vlada je objavila seznam 46 angleških podjetij, med drugim treh podjetij iz Hongkonga, na katere se direktno namerja odlok o blo-kirani britanskih dobroimetij na Japonskom. Jutri se bo sestala posebna komisija dele-gatov Japonske, Kitajske in Mandžukua, ki bo odločila podrobne gospodarske ukre-pe, ki naj storijo v veljavo v zvezi z blo-kiranjem angleških dobroimetij na vsem področju treh držav.

Vojaški poveljnik Srbije general Schöder smrtno ponesrečil

Berlin, 30. jul. d. V Hohenrichenu je umrl general von Schöder, vojaški poveljnik zasedene srbskega ozemlja, ki je bil žrtev letalske nesreče v Beogradu. General von Schöder je služil 20 let v monar-hiji, kjer je dosegel čin podmaršala, leta 1934 pa ga je Führer prevedel v letalstvo v činu generala ter ga imenoval za podpredsed-nika narodne zveze za protizračno zaščito. General Schöder je bil star 58 let. Za nje-govega naslednika je bil imenovan letalski general Danckermann.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Ukrajinski kmetje se vračajo na svoje domove ter se zahvaljujejo osvoboditeljem

Ukrajinska fronta, 30. jul. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Po petih dneh, ko se je oddaljilo grmenje topov, ko so utihli piskajoči glasovi na bojnih poljanah, se prikazujejo prvi kmetje. Kmetke žene in otroci se s skrajno opreznostjo približujejo svojim vasem in bivališčem. Po vsem onem, kar se je zgodilo, se boje, da bi bili kaznovani zaradi bega. Kmetje z dolgimi lasmi, umazani, zanemarjeni, utrujeni in lačni, njihove žene razkuštrane in preplašene. Kakor preloščeni se približujejo krajem, kjer je divjala vojna vihra in kjer je sedaj namesto boljše življenja nemški vojak poleg rumunskega. Ne vedo, kaj naj pomeni ta sprememba, zato se skrivajo še kak dan in opazujejo gibanje čet, ki jih niso videli še nikoli. Žene se počasi približujejo vojakom, sprašujejo in prosijo za vodo in kruh, ki ga niso videli že najmanj teden dni. Vedeti hočejo, ali bodo dobili kosček zemlje za obdelovanje. Lahko si predstavljamo

odgovore, toda težko je dopovedati ubogim kmetom, ki so živeli dvajset let pod boljševiškim jarmom, da so sedaj osvobodjeni boljševizma in njegovih zmot. Potrebni so jim vsi dnevi, preden pride do zaupanja med kmeti, ki so morali toliko pretrpeti v preteklosti. Čeprav skrajno gladni, vendar se jim posreči, da najdejo v kakem kotu svoje vasi preostalo gos, prašička ali kozlička, kar podarijo vojakom, ki so jih rešili boljševizma.

Od tega kraja več deset kilometrov onstran Dnjestra je Mogilev. Videli smo, kako se je obnovilo življenje po 23 letih trpljenja in zmot. Davi se je vrnil tudi pop, ki je bil kdaj v kmetih v času gospostva brez boga. Ko so stari prebivalci spoznali 65letnega škofa, ga nesi v procesiji, kakor se nosijo kipi svetnikov. Mladenci, ki niso ničesar vedeli o bogu in o njegovih svetnikih, so po pridigi prosili, naj jih krstijo. Tako se obnovlja življenje v krajih, kjer je premagan boljševizem.

Nemški letalski napad na London

Izvedli očividca o zadnjem bombardiranju angleške prestolnice

Berlin, 30. julija. d. Nemškemu letalstvu dodeljeni vojni poročevalci Peter Bohl-scheid je objavil davi zelo nazorno poročilo o velikem napadu nemškega letalstva na London v noči od nedelje na ponedeljek. Bohl-scheid piše med drugim:

Nemška borbeno letala so, natovorjena z najtežjimi bombami, startala v nepreglednih vrstah z nemških letališč za napad na celotno noč na London. V temni noči smo preleteli Rokavski preliv ter vzeli smer proti Londonu. Zopet je bila glavna naša naloga zadeti z bombami skladišča živil, hladilnice, naprave, kakor tudi pristanišče. Bohl-scheid piše med drugim:

Nemška borbeno letala so, natovorjena z najtežjimi bombami, startala v nepreglednih vrstah z nemških letališč za napad na celotno noč na London. V temni noči smo preleteli Rokavski preliv ter vzeli smer proti Londonu. Zopet je bila glavna naša naloga zadeti z bombami skladišča živil, hladilnice, naprave, kakor tudi pristanišče. Bohl-scheid piše med drugim:

popolni temi. Od letala do letala so se predle svetlobne niti, ki so jih zapuščali svetilni izstrelki našega orožja, vsak čas pa so svetili prameni, ki so jih risali sovražni žarometi, zatemnjevali žarko luč eksplozij, ki so jih povzročale naše bombe. Dve uri neprekinjeno je bil London izpostavljen toči naših bomb. Kmalu so se globoko pod nami pokazala žareča ognjišča zanetenih požarov, ki so potrdila, da so naše bombe zadele določene cilje. Ti ognji so postajali zmerom večji in so nas še dolgo spremljali na povratku od napada.

Berlin, 29. julija d. Kakor je bilo že javljeno v posebnem nemškem poročilu v nedeljo, je nemška protiletalska obramba pri poizkusnem napadu angleškega letalstva na Berlin v noči na nedeljo sestrelila angleško borbeno letalo vrste Halifax. Kakor so javili davi z merodajne nemške strani, je pri tem izgubilo življenje vseh 6 članov angleške posadke. Imen angleških letalcev ni bilo mogoče ugotoviti, ker je angleško letalo pri padcu na tla popolnoma zgorelo.

Blokiranje kitajskih kreditov v Angliji

New York, 30. jul. u. Anglesko zunanje ministrstvo je blokiralo kitajske kredite v funtih in ostalo kitajsko imetje v Angliji. Blokada se prične z jutrišnjim dnevom.

Mehiška kontrola nad pomorsko plovo

Mexico, 30. jul. d. Kakor javljajo iz krogov, ki so v tesnih stikih z mehiško vojno mornarico, so dobili vsi poveljniki mehiških vojnih ladij, naj v bodoče ustavijo in preiščejo vse mehiške, kakor tudi vse inozemske parnike, ki bi jih srečali v mehiških teritorialnih vodah. Poveljniki mehiških vojnih ladij so pooblašeni, da sme-

jo kontrolirati ladijske papirje vseh ustavljenih ladij ne glede na narodnost, kateri bi pripadale.

Prodaja tipiziranih izdelkov v novih pokrajinah

Ministrstvo za korporacije je na razna vprašanja določilo, kakor poroča »Agenzia d'Italia del Impero«, da se nanašajo maksimalne cene za tipizirane tekstilne izdelke, ki so bile določene 17. marca samo na prodajo v pokrajinah Kraljevine. Za prodajo potrošnikom v Libiji, Albaniji, Dalmaciji in Ljubljanski pokrajini morajo kompetentni organi ugotoviti ali so določene cene uporabljive ali jih je treba morebiti povečati zaradi večjih transportnih stroškov itd.

Letoviščarji z lopatami v rokah

Kako žive fantje, ki so po posredovanju Rdečega križa in borze dela dobili zaposlitev v Iškem Vintgarju

Ljubljana, 30. julija.

Ko so prejšnja leta peli hvalnice Iškemu Vintgarju, so se nam nekateri posmejevali. Že samo ime »Vintgar« jih je bodilo, kakor da smo ga iznašli mi ter so nam postregli z jezikovno lekcijo. Vseč jim tudi ni bilo, da trobimo o lepoti Iške soteske, češ naj ostane raje skrita. Toda soteska je bila odkrita že zdavnaj in njeno lepoto so cenili prvi prijatelji narave ter tja zahajali dolga leta; bolelo jih je pa, da so sotesko obiskovali tudi od časa do časa ljudje, ki vlačijo s seboj vedno prah civilizacije ter puščajo za seboj žalostne sledove brez vsakega spoštovanja do narave. Bolelo jih je, da se je lepa soteska začela spreminjati v »mnošen« letovišče ter da so weekend hišice vedno bolj izpodrivale sotoke. Nekateri so prihajali v sotesko k sreči samo nekaj sto metrov daleč ter niso poznali vse njene lepote in divjine, da ji niso mogli vtisniti pečata »civilizacije«. Zato pa tudi niso mogli razumeti, kaj pomeni ime »Vintgar«.

PRIHAJAJO TISOČI

Zdaj prihajajo ob nedeljah tisoči v Iški Vintgar in mnogi med njimi niso nikdar prej zahajali tja. Nihče se več ne posmejuje imenu Vintgar, pač se pa marsikdo čudi, da je bil tako dolgo neodkrit skraj v neposredni bližini Ljubljane pravi planinski svet z vsemi svojimi značilnostmi: planinsko vodo, tesno sotesko, čistim, hladnim zrakom, divjno strmega skalovja in pravo gorsko tišino. Prihajati so pač začeli, ker se niso mogli odpovedati obiskom gorskega sveta in ker so hoteli najti nadomestilo. Našli so, kar so izgubili. Morda je zdaj tam nekoliko prehrupno in stari ljubitelji lepe soteske pogrešajo mir, kakršne je vladal prejšnje čase. Toda soteska je dolga več kilometrov in vedno je še dovolj tišini, kjer ostaneš z naravo sam in kjer lahko poslušaš nemoteno pesem bistre Iške.

NESTETO TABORISKO

Globoko v sotesko segajo letos taborišča številnih letoviščarjev iz mesta. Iški Vintgar je postal največje ljubljansko letovišče. Soteska dobiva letoviški značaj že v vasi Iški, kjer je še precej široka. Že tam se začne vrstiti letoviške hišice in priznati je treba, da so nekateri res mišne. Posebno zanimanje pa zasluži taborišče nad milnom, med cesto in Iško na levem bregu. Sicer ne moremo govoriti o pravem taborišču, ker ni nobenega sotoke; le taboriščni ogenj gori pod velikim kotlom. Diši po juhi. V sosesčini tega ognja je pri delu truma mladih, ogorelih ljudi: vihte lopate, prevažajo kamenje in prod iz Iške ter uravnavajo trdno, novo cestišče na stari cesti, ki drži ob gozdovih v sotesko. Med mladimi ljudmi je tudi nekaj starejših. Eden izmed njih pomaga vihteti kuharici veliko kuhalično in drugi ga prijazno nagovarjajo: Gospod profesor!

POČITNICE IN DELO

Ti ljudje so združili delo s počitnicami. Delo sicer ni počitniško, zlasti tistim se ne zdi, ki niso imeli doslej utrjenih mišic, toda kraj je povsem letoviški. Posebno ob sončnem vremenu je narava tako poživljajoča: krepljen zrak in sveža barva, čista, bistra voda in gibanje na prostem — budo optimizem. Kljub utrujenosti fantje pozabljajo, da je delo težko. Da je iluzija počitnice še popolnejša, so nekateri oblečeni le v kopalne obleke. Včasih se tudi pripije, da se ta ali oni neprostovoljno okoplje v hladni Iški, ko ga samokolnica potegne s ploha v strugo; vozijo prod z desnega brega po zaslinem mostiču na levi breg. Toda vse se konča veselo, smeh se oglašja pogosto tudi, ko je treba z njim preglušiti bolečino. Mladi ljudje so vedri, polni življenjskih sil in nihče med njimi si ne otežuje dela s črnoglednostjo. Pričakujejo, da bodo zopet zamenjali lopate in samokolnice za drugo lažje orodje ter se lotili poklicnega posla.

še ne bomo mogli pričakovati tako kmalu. Zgodnje vrste namaknega grozdja začno zoreti pri nas sredi avgusta. Toda pridelovalcev namiznega grozdja je malo. Ljubljanski sadjarji pa tudi navadno ne prodajajo grozdja, ker ga pridelujejo le za svoje potrebe. Vendar smemo upati, da bo čez mesec dni napredaj tudi domače grozdje. Prejemali ga bomo iz Bele Krajine in okolice Novega mesta kakor prejšnja leta. Da se blizu jesen, nas opozarjajo tudi lubenice, ki so prišle v tej sezoni prvič na trg. Cena na debelo je bila 3 L kg, tako da bodo na drobno po okrog 3.40 L. Pri blagu in cenah na zelenjadnem trgu ni nobenih posebnih sprememb. Za najvažnejše pridelke so maksimalne cene in prodajne cene jih drže. Zdjaj so napredaj že skoraj vsi jesenski pridelki. Dovolj je tudi že domačega visokega stročjega fižola, ki sme biti najdražji po 3.50 L kg.

Enaka usoda najbolj združuje ter zbližuje ljudi. Tudi naši fantje v Iškem Vintgarju so se združili v tesnem tovaristvu. Razvilo se je pravo tovaristvo, kakršno se razvije med vojniki. Vsi pomagajo drug drug drugemu in delijo vse, kar imajo, med seboj. Kot pravi tovariš imajo tudi skupno hrano. Sestavili so kuharski odbor, nakupujejo skupno živež in kuhajo za vse. S hrano, čeprav je preprosta so zadovoljni. Kuhajo trikrat na dan, tako da imajo zajtrk, kosilo in večerjo tople. Kuhajo vedno dovolj, tako da posamezniki, ki imajo bolj ši tek lahko dobe po več porcij. Kuharica je izvrstna, kar priznavajo vsi. Njen mož je nekje v ujetništvu in tako si služi kruh sama med tovariši po usodi.

JULIJA JIH ZEBE

Da je Iški Vintgar res pravo letovišče, čutijo letoviščarji na lastni koži tudi ponoči. Noči so hladne tudi po najbolj vročih dneh. Posebno hladne so po deževnih dneh. Naše fante je nekaj noči pošteno zeblo na svistih, dokler niso dobili iz Ljubljane odej. Spe pri vašanjih. Z ljudmi so se kmalu spriznili. Domačini ne gledajo v njih neljubih gostov, marveč delavce, ki jim delajo dobro cesto. Dobili jo bodo tako

rekoč zastoj. Kredite je poskrbela Javna borza dela, cesta je pa last posameznih kmetov ter tako spada med občinske cestne iske občine. Fantje zdaj delajo tretji teden. Če bo še kaj kreditov, bo cesta rekonstruirana 2.5 km daleč. Doslej jih je bilo zaposlenih 30. Zaslužijo po 2.28 L na uro in delajo po 10 ur na dan. Delati začnejo že ob 6. V jutrnjih urah je prijetno hladno, saj se sonce pokaže šele približno ob 10. Opoldne počivajo eno uro. Jedo na prostem. Opoldne posedajo po travi v senci ob vodi, če je kaj časa, se tudi kopeljejo. Zvečer uporabljajo po vojaško prosti čas. Treba je kaj malega oprati in pošti, napisati vrtičko s pozdravom znancom in že te vabi dišeče seno mnogo bolj kakor najboljša pernica. Sladko je spati na počitnicah, če si dovolj utrujen ter če te uspeva prijetna zavest, da si koristen član družbe, vesel kakršne koli zaposlitve. Drugi letoviščarji, ki jim podnevi ni treba prevažati kamna, nedvomno ne spe tako sladko v Iškem Vintgarju.

Tako mladi ljudje gledajo z zaupanjem v prihodnost in pred njimi je še pot v življenje, čeprav si jo bodo morali narediti sami žuljavni rok. Da znajo delati poti, so dokazali pri tem cestnem delu.

Izlet SPD na Mirno goro

Ljubljana, 30. julija.

Dolenjske kraje planinci preveč v nemar puščamo. Potovanje po Dolenjski nudi doživljanju turistu svojevrstne užitek, zlasti če si izbere za tako pešačenje poletni čas, ki najbolj razkriva značaj pokrajine in ki mu v obliki meri razgrne zanimivosti in lepote pokrajine. Ena izmed takih hvaljenih točk je Mirna gora. Z njenega vrha se more motrilec na lastne oči prepričati, da je Bela Krajina, ki se pod njim razgrinja v vsem svojem obsegu, svojevrstno košček zemlje, mičen predel naše lepe domovine s posebnim pokrajinskim značajem. Bistvo oko opazi v treh odsekih strugo Kolpe, ki se za Ozljem skrije v hrvaško nižino. Kot dve žarišči se belita Črnomelj in Metlika, daleč sega razgled na Kočevske hribe, na vso Dolenjsko in na venec naših gorskih velikanih v Triglavskem pogorju in Kamniških planin.

Slovensko planinsko društvo bo vodilo izletnike v ta prelepi del naše pokrajine v soboto in nedeljo. Iz Ljubljane se odpelje skupina turistov z vlakom ob 13.36 in sicer do Semeča, od koder vodi prijazna pot do Doma na Mirni gori, kjer bo preskrbljeno prenočišče. V nedeljo zjutraj, ko se bodo že odražale valovite konture Gorjancev ter se bo prijazno smehljali ponosni Trdinov vrh, bodo krenili planinci z Mirne gore proti zapuščenim kočevski vasi Gače, po soteski Stare žage na Poljane in čez Podturn in mimo Gradu Soteske na žel. postajo Straža. Dovolj časa bo še za osvežujočo kopel v valovih Krke. Iz Straže odpelje vlak ob 17.12 proti Novemu mestu, odtod pa z večernim vlakom ob 20.04 nazaj proti Ljubljani. Planinci, ki se zanimajo za ta izlet, naj se nemudoma prijavijo v društveni pisarni SPD, kjer dobijo tudi vse ostale podrobnejše informacije.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 30. julija: Abdon in Senon

DANAS NJE PRIREDITVE

Kino Matica: Odpuščanje

Kino Sloga: Bliskoviti reporter

Kino Union: Beneške spletke

Veseli teater ob 20.30 v Delavski zbornici

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta št. 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Rdeči križ poroča

Obvestila naj dvignejo v pisarni na Miklošičevi c. 22b:

Bratruša Marija roj. Luznik in Cugmus Josip.

Pošto naj dvignejo:

Dentistična zbornica, Engelsberger Viktor, Devova 15, Horvat Vida, Valjavčeva 15, Horvat Pepca, Rožna dolina, Jagodič Jože, Jeras Emilija, Langusova ul. 9, Krapež dr. Jože, advokat, Lombar, Kropač, Šiška, Mravljak Ivan, profesor, Mraz Rudolf, Glince - Vič, Novak Ivan, pri Ham, Penziški fond advokatske in notarske zbornice, Peterlin Zožina, Hajdrhova 16, Smerkolj Ivanka, Rožna dolina, Zupančič Silva, Tyrševa ulica. Zaradi odpreme pisma naj se zgleda gg. Kavčič Zdravko, kroj. mojster, Malka Poje.

Namesto venca na grob blagopokojne gospe Rozi Loborčeve je darovala Kuclarjeva Rdečemu križu lir 60. — Iskrena hvala.

Jesenski pridelki na trgu

Naprodaj je že prvo grozdje — Prispele so tudi že lubenice

Ljubljana, 30. julija.

Da smo že pred jesenjo, se kaže čedalje bolj na živiliškem trgu. Danes je nudil trg še tembolj jesensko sliko, ker je bilo tudi vreme jesensko. Dež je davi zelo zavri dovoz zelenjave in sočiva na zelenjadni trg, vendar je bilo v splošnem dovolj blaga, zlasti se, ker je bilo kupovalk manj in niso mnogo kupovale.

Letos se na trgu tudi pozna, da meščani pridelujejo več zelenjave in sočiva. Prejšnja leta so morali kupovati mnogo več. Naši zelenjadarji letos tudi ne prodajajo toliko zelenjave in sočiva v letoviške kraje in ljubljanski trg jim nudi skoraj edino priložnost prodaje. Razumljivo je, da blaga zaradi tega na našem trgu nikdar ne primanjkuje, posebno ne zdaj, ko se že bliža jesenska sezona. Avgusta in septembra je trg vselej najbolj založen in zaseden. Le kmetje letos ne bodo več tako zalagali trga s sadjem, ker je slaba sadna letina in ker ne bodo prihajali iz nekaterih oddaljenih krajev.

Doslej se ni mogel nihče pritoževati, da je premalo sadja na trgu. Le cene niso ustrezale vsem. Letos je pa tudi napredaj po večini lepše sadje kakor prejšnja leta. Kupovalci so tudi opazili, da je sadje iz italijanskih pokrajin okusnejše, slajše, kakor je bilo prejšnja leta iz Vojvodine in

Bosne. Malo se je pocenilo in upanje je, da bo mogoče doseči še ugodnejše cene. Hruške so zdaj po 4 do 8 L kg. Lepe breskve dobite tudi že po 6 L kg, a najdražje so po 8 L. Nekaj časa so napredaj tudi že jabolka, vendar jih je še malo. Domačih je bilo doslej napredaj samo nekaj kilogramov. Prodajajo jih po 5 do 6 L.

Prostor za prodajo jagod in gob je zdaj slabo zaseden. Borovnic ni več napredaj. Nabiralcem zdaj več ne kaže nabirati borovnic v njih legah. Frecej borovnic pa je še na srednje visokem pogorju, od koder jih pa zdaj ne dobimo. Prejšnja leta so bile v Ljubljani napredaj tudi borovnice, ki so jih nabirali na Krvavcu. Letos tudi ni bilo napredaj planinskih brusnic. Zdjaj so še napredaj maline. Malin ni bilo nikdar napredaj toliko kakor borovnic. Nabiralci so jih po večini prodajali naravnost izdevalcem malinovca. Največ malin so nabirali vselej v kočevskih gozdovih. Tam je bilo nabiranje malin dobro organizirano, tako da so jih nabirali na vozove v velikih kadeh.

Danes je na sadnem trgu budilo posebno pozornost prvo grozdje, ki ni niti tako drago v primeru s cenami drugega sadja. Prodajajo ga po 12 L kg. Razumljivo je, da se bo grozdje pozneje, ko ga bo napredaj več, še pocenilo. Domačega grozdja pa

Malo italijanščine za vsak dan

31

»Gospod Ovca je pa nocoj slabe volje,« je rekla gospa Piškurjeva. »Ali se je kaj zgodilo?«

»Zgodilo, zgodilo,« je vzdihnil gospod Ovca. »Dopust so mi preložili na nedoločen čas...«

»Potolažite se, meni se ne godi nič bolje,« je rekel gospod Piškur. »Saj — kaj pa hočete letos z dopustom, ko nikamor prav ne morete!«

»Gospoda, mislim, da bomo zaradi tega vendarle imeli svojo italijansko lekcijo?« je opomnil Bolči.

»Seveda, seveda,« so hiteli ostali trije.

»Kljub temu, da je gospod Ovca mislil jutri že kupiti vozni listek — je začel Bolči.

»Kaj se pa pravi: kupiti vozni listek?«

»Italijan reče: narediti vozni listek — fare il biglietto.«

»Ostanite tukaj, grem po listke — státe qui, andrò fare i biglietti. Ali že imate listek? Kako bi to rekli?« je začel še sam gospod Ovca.

»Avete già i biglietti?« je rekla gospa Piškurjeva.

»Koliko stanejo?« je vprašal gospod Piškur.

»Quanto costano? Koliko stane — quanto costa?«

»Plačati?«

»Plačati — pagare.«

»Koliko?«

»Koliko — quanto.«

»Quanto avete pagato?«

»Kako bi vprašal: Kdaj odpelje vlak?«

»Quando parte il treno? — Imamo še dvajset minut — abbiamo ancora venti minuti.«

Zdaj se je pa spet Bolči vtaknil vmes.

»Napisati vam moram nekaj zanimivih stvari. Minuta — il minuto, sekunda — il secondo, ura l'ora, hip — il momento. Koliko je ura — che ora è? Ena je — è un'ora. Četrť čez eno — è un'ora e un quarto. Dvajset minut čez eno je — è un'ora e venti minuti. Dve je ura — sono le due, poltrih je — sono le due e mezzo. Ni še tri ura — non sono ancora le tre. Ura kot časomer je, l'orologio, stenska ura — la pendola...«

»Nikar no toliko, kje si bomo neki vse zapomnili!« je začel vzdihovati gospod Piškur.

»Bisogna sapere tutto questo!« je pokazal Bolči s svinčnikom na list. »Treba je vedeti vse to!«

»Kam ste pa hoteli na dopust?« je zaokrenila pogovor gospa Piškurjeva.

»Volevo andare fino a Višnja gora...«

»Ali razumeta?« je vprašal Bolči.

»Fino a' — do. Tudi samo fino pomeni, do, toda v zvezi s samostalnikom in zaimkom mu sledi vedno a'. Do prvega avgusta — fino al primo agosto, do večera — fino alla sera...«

»Volevo restare lì fino al dièci agosto,« je dodal gospod Ovca.

»Aha, zapomnimo si: pri datumu se rabi vrstilni števec za prvega v mesecu, za ostale dni pa rabimo le glavne števnike...«

»Prijateljček dragi,« je rekel gospod Piškur svojemu sinu, »spet pozabljaš, da nisi v šoli. Kaj pripoveduješ mami o glavnih in vrstnih števniki! Saj ne ve nič o njih! Rajši povej primer, pa bova vedela oba, mama in jaz!«

»Primer? Saj sta ga slišala: prvi avgust — il primo agosto, deseti avgust — il dièci (ne pa: il decimo) agosto. Mi rabimo vedno vrstilne števnike: prvi,

drugi, tretji... in tako dalje, Italiani pa reče samo: prvi avgust, nato pa: dva avgust, tri avgust... in tako dalje.«

»No, to je pa že nekaj drugega! Mama, si zdaj razumela?« je rekel pokroviteljsko gospod Piškur.

»Ej, saj sem tudi prej!« je rekla gospa Piškurjeva. »Ali ste hoteli prenočiti v Višnji gori?«

»Po italijansko ga vprašaj!« je pomežiknil gospod Piškur gospodu Ovci.

»Počakaj, mama, da ti pomagam,« se je oglašil Bolči. »Reči bi mu morala: Volevate star la notte a Višnja gora?«

»Volevate star la notte a Višnja gora — e partire... pojutrišnjem?«

»Dopodomani ali posdomani,« je pomagal gospod Ovca.

»E partire dopodomani per la Bela krajina?«

»Ah, no, volevo restare a Višnja gora otto giórni e partire d'opo per la Bela krajina...«

»Hotel je ostati teden dni — otto giórni, lahko tudi: una settimana. Stirinajst dni — quindici giórni...« je poljasneval Bolči.

»Meni se pa zdi, da ti sam števnikov ne znaš,« je rekel gospod Piškur. »Stirinajst ni bilo še nikoli, quindici!«

»Imaš prav, papa. Quindici pomeni

res petnajst. Ampak Italiani ne reče stirinajst dni, marveč petnajst dni...«

»Glej si, oče, zakaj se pa vtiškaš vmes!« je rekla gospa Piškurjeva. »Zdjaj pa imaš! — Višnja gora è una bella piccola — mesto?«

»Mesto — la città,« je rekel hitro gospod Ovca.

»Aha, la città. Množina je tudi: le città. Samostalniki, ki se končujejo na naglasen samoglasnik, se v množini sami ne spremenijo. Recimo: kralj — il re, množina: kralji — i re. Pri tej besedi pa nastopi še eno pravilo: v množini ostanejo nespremenjeni tudi emozložni samostalniki!«

»Si, Višnja gora è una bella piccola città, ma io vorrèi vedère — morje?« je rekel gospod Piškur.

»Morje — il mare,« je povedal brž gospod Ovca.

»Rajši bi videl morje — io preferirèi vedère il mare,« je dopolnil Bolči. »Preferire, preferisco — rajši imeti, kaj ne?«

»Si, e quest'anno — sem prisiljen?«

»Sóno costretto. Siliti — costringere.«

»Quest'anno sono costretto a restare qui...« je rekel gospod Piškur. »Saj je prav a restare?«

»Prav, prav,« je potrdil gospod Ovca.

»Na zrak pa le grem malo nocoj, veš, mama?« je rekel gospod Piškur in vstal.

Ureditev bolničnih pristojbin za zdravljenje v bolnicah in ambulatorijih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na osnovi § 6 zakona o bolnicah z dne 27. februarja 1930 odreja:

Odobruje se priloženi pravilnik o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnišnicah in bolničnih ambulatorijah v Ljubljanski pokrajini.

Ljubljana, 18. julija 1941-XIX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Pravilnik oskrbnin in ostalih pristojbin

Čl. 1. Na območju Ljubljanske pokrajine so sledeče javne bolnišnice:

1. splošna bolnišnica v Ljubljani,
2. bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani,
3. bolnišnica za duševne bolezni Ljubljana-Studenec,
4. Zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani,
5. bolnišnica za ženske bolezni v Novem mestu.

Čl. 2. V javnih bolnišnicah se pobirajo naslednje oskrbnine:

V splošni bolnišnici, bolnišnici za ženske bolezni v Ljubljani in v bolnišnici za ženske bolezni v Novem mestu:

za I. oskrbni razred L. 15 dnevno, za II. oskrbni razred L. 30 dnevno, za III. oskrbni razred L. 45 dnevno.

V javni bolnišnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec:

za III. oskrbni razred L. 7.50 dnevno, za II. oskrbni razred L. 15 dnevno.

V javnem zavodu za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani:

za III. oskrbni razred L. 20 dnevno, za II. oskrbni razred L. 40 dnevno.

Poleg oskrbnine plačujejo bolniki v javnem zavodu za raziskovanje in zdravljenje novotvorb še sledeče pristojbine:

- a) za observacijo z radijem: od 1—10 MCD po L. 7.50 za enoto, od 11—30 MCD po L. 6 za enoto, nad 30 MCD po L. 4 za enoto.
- b) za observacijo z rentgenom: pri lahkem filtru za vsake 10 R po L. 0.40, pri težkem filtru do 5000 R za vsake 10 R 0.80, nad 5000 R za vsake 10 R 1.40.

Bolnikom, ki se zdravijo v drugem oskrbnem razredu, se zaračunajo pristojbine za observacijo dvojno.

V ostalih bolnišnicah so s plačano oskrbino kriti vsi stroški zdravljenja, izvzemši stroške za rentgensko slikanje in rentgenske preglede, ki se zaračunavajo po veljavni tarifi.

K bolnišnicnemu zdravljenju pa seveda ne spadajo terapevtski pripomočki.

Čl. 3. Oskrbe stroške je dolžan plačati vsak bolnik oziroma, če sam ne more, njegovi po zakonu za to obvezani svojci.

Visoki komisariat mora na utemeljeno prošnjo v primerih, vrednih posebnega upoštevanja, oskrbne stroške znižati, odpisati ali plačilo na drug način olajšati. Od bolnikov, ki so po dobljenih uradnih poizvedbah zaradi priznanega siromaštva nezmožni plačati oskrbnih stroškov, se povračilo oskrbnih stroškov ne zahteva.

V ostalem plačujejo oskrbne stroške:

1. Ljubljanska pokrajina za svoje uslužbenke, aktivne in upokojene, člane njihovih rodbin in ostale osebe, ki imajo pravico do brezplačnega zdravljenja po § 7 in 8 zakona o bolnišnicah;
2. samostalne zdravstvene občine po določilih § 8 zakona o bolnišnicah;
3. zavarovalne ustanove za svoje člane in svojce teh članov po določilih § 7 zakona o bolnišnicah;
4. Uslužbenici Ljubljanske pokrajine — aktivni in upokojeni — kakor tudi njihove rodbine, ki se hočejo oskrbovati v II. oskrbnem razredu, plačujejo kot razliko med II. in III. oskrbnim razredom le L. 11.50 dnevno.
5. Brezplačno ambulantno zdravljenje po določilih § 16 zakona o bolnišnicah gre le bolnikom, ki so upravičeni do brezplačnega zdravljenja v III. oskrbnem razredu javnih bolnišnic.
6. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem 1. avgusta 1941-XIX in se s njim razveljavljajo vsi dosedanj pravilniki za zdravljenje v državnih ali banovinskih bolnišnicah ter bolničnih ambulatorijah.

Predpisi o sportnih prireditvah

V bodoče bo treba za vse sportne prireditve na področju Ljubljanske pokrajine vložiti pismene prošnje pri Kr. Kvesturi. Prošnje je treba s priloženima dvema kopijama podrobno programov posredovati prireditelju predložiti Pokrajinskemu odseku Italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora, ki jih nato odda dalje Kr. Kvesturi. Sedež Pokrajinskega odbora Italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora (C. O. N. I.) je pri Zvezi podpornih stanic. Programe bodo morale tehnično odobriti pristojne sportne zveze.

Za udeležbo atletov in društev pri sportnih prireditvah izven Ljubljanske pokra-

jine in za sportne prireditve, ki naj bi se jih udeležili atleti ali društva iz drugih pokrajin Kraljevine Italije, bo treba doseči prej odobritev Eksc. Visokega Komisarja po posredovanju Pokrajinskega odbora Italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora. Prošnjam bo treba priložiti podroben program takih prireditvah, ki se jih atleti ali društva nameravajo soudeležiti ali se nameravajo prirediti.

Dan po prireditvi, prirejeni na področju pokrajine, bo treba predložiti Pokrajinskemu odseku Italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora po tri kopije vseh pri sportnih prireditvah doseženih rezultatov,

DNEVNE VESTI

— Klinika Kraljice in Cesarice Helene. V Kasselu obstaja četrto leto klinika za zdravljenje možganskega otrpljenja, katero je ustanovila Italijanska Kraljica in Cesarica Helena. Klinika je pod vodstvom prof. Wöllerja in seznanjena nemški zdravniški svet z italijansko-bolgarskim načinom zdravljenja možganske otrlosti. Ta način zdravljenja se je razvil zaradi zanimanja Kraljice in Cesarice in se izkazal pod vodstvom prof. Panegrossija in njegovih sodelavcev na kliniki v Rimu. V začetku je klinika v Kasselu imela prostora za 36 bolnikov, potem pa je narasla na 123 bolniških postelj, v teku pa so dela za zgradbo novega poslopja s 40 posteljami. Uporabeno zdravilo je ekstrakt beladone in z njim so dosegli velike uspehe. Doselej je nemška klinika zapustilo okrog tisoč ozdravljenih bolnikov.

— Hrvatska steklarina na Humu pri Ormožu. Kraj Hum pri Ormožu je pripadel po razmejitvi med Nemčijo in Hrvatsko Hrvatski in se imenuje zdaj Humska Straža. V tem kraju je tovarna zelenega in rjavega stekla (steklenice za mineralno vodo in pivo) in tu je zdaj edina steklarina na Hrvatskem. V trgovinski pogodbi med Nemčijo in Hrvatsko je tudi določba, da bo Nemčija brez carin uvažala izdelke humske steklarne. Hrvatska bo pa dobivala carine prosto medicinsko steklo iz steklarne v Hrastniku ob Savi in pri Rogški Slatini. Edina hrvatska steklarina bo v obratovanju ovirana, ker je železniška postaja za Humsko Stražo na nemški strani. Steklarna ima svojo industrijsko progo, po kateri teče državna meja. Po mnenju hrvatskih listov bo treba po vojni ustanoviti še eno steklarino kot dopolnilo one v Humski Straži.

— Razpis mesta fakultetnega knjižničarja na Juridicni fakulteti. Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto fakultetnega knjižničarja na Juridicni fakulteti. Pravilno kolkovanje, svojerodno pisanje in podpisane prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti, je treba vložiti najkasneje do 20. avgusta na rektoratu univerze v Ljubljani.

— Službeni list za Ljubljansko pokrajino prinaša v svoji številki z dne 26. julija odločbo Visokega Komisarja o odobritvi pravilnika in pravilnik o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnišnicah in bolničnih ambulatorijah v Ljubljanski pokrajini.

— Potna dovoljenja v nove pokrajine. Guverner Dalmacije razglasi, da morajo imeti potniki iz Kraljevine, ki so namenjeni na ozemlja zadrške, splitske in kotorske pokrajine posebna dovoljenja, katere izdaja guverner Dalmacije na prošnje, v katerih je treba navesti namen potovanja in njegovo trajanje. Posebno dovoljenje se priložni potnemu listu ali propusnici. Svoobodno pa se lahko kretajo po teh pokrajinah imetniki diplomatskih potnih listov in državni uslužbenici ter vsi, ki službeno potujejo.

— Jensensko vreme sredi pasjih dni. Po hudih nalivih smo mislili, da bo nehalo deževati in da dobimo zopet lepo vreme. Včeraj se je res polagoma zjasnilo, čež dan je bilo sicer deloma še oblačno, da solnce ni moglo posijati, proti večeru je bilo pa oblačno na nebu vedno manj, in solnčni zarki je bil čist. Po kosmičastih belih oblakih na nebu smo sklepali, da bo danes lepo vreme, pa smo se temeljito zmotili. Je pač tudi z vremenom narobe,

V snegu

Konjiček je v vselem diru kopitil po snegu in vleknil sani. Na kozlu je sedel mizar Ivan Bolte. Poljal je v bolnico svojo ženo, svojo staro ženico, ki jo je bil v njenem štiridesetletnem zakonu pustil stradati in trpeti pomanjkanje, tu pa tam jo je pa še včasih malo našeškal.

Ivan je bil vinski bratec in tudi tistega dne si je bil že zill nekaj meric za ovratnik. Pol sebi, pol ženi, ki je nepremično in močilo ležala na saneh, je govoril:

— Le počakaj malo in potpi, stara! V špitalcu bo vse dobro. Doktor je sila učen mož, pomagal ti bo in te ozdravi. Najprej bo pa mene nahrillil in ozmerjal:

— Pijanec, zakaj nisi prišel prej? Ali mi slisiš, da nimam drugega dela, kakor z vama ubijati se? Samo dopolnite ordiniram. Poberi se mi izpred oči! Pridi jutri spet!

Jaz mu pa porečem na to:

— Spoštovani gospod, poslušajte me in pomagajte! Navsezgodaj sem se odpeljal z doma. Dohetil me je pa snežni metel in zaradi tega sem mogel le počasi naprej. Najboljši dirkalni konj ne bi mogel biti prej tu. Jaz imam pa le starega, mršavega krampa.

Zdravnik se bo ježno namrdnil:

— Veliko laži je vmes! Vedno imate izgovor. Kolikokrat si se pa oddahnil spotoma v krčmi?

— Spoštovani gospod, porečem potlej, ali me imate za tako slabega človeka? Moja žena je na smrt bolna, zdaj vendar ne bom mislil na zganje. Pomagajte!

Pokleknil bom predenj in mu objel kolena...

— Dobri gospod, ozdravite mi ženo... Hvaležen vam bom za to.

Zdravnik me bo še vedno grdo gledal. Prerekal se bo še dalje z menoj:

— Če bi ne ravnal tako grdo s svojo ženo! Zasluziš, da bi te pošteno našeškal!

— Prav pravite, spoštovani gospod, res zaslužim, da bi me našeškal. Pa vendarle se me usmilit! Ko bo moja špela ozdravila, ne pogledam več zganja. Pridno se bom lotil dela. Naredil bom spoštovanemu gospodu omario iz najfinjšega rožnega lesa. Nič ne bom zahteval zanj. In biljardne krogle. V mestu računajo za to petdeset lir, jaz pa ne vzamem niti belica.

Na to se bo doktor nasmešnil.

— Dobro torej! Bomo videli, kaj se da napraviti.

— Vidiš, stara, tako se mora govoriti s fino gospodo, potem pa ne odrečuje... Znam govoriti po njihovo. Vljudo in polnižno... Da bi le ne zgrešila poti! Vedno bolj sneži, komaj da se še vidi na deset korakov.

Tako je kramljal Ivan sam s seboj. V njegovi glavi, ki ni bila vajeni misliti, so rojila kar po vrsti različna vprašanja in predstave. Nesreča je zadelo čisto nepričakovano. Kako mirno je bilo prej njegovo življenje, vse je šlo po navadi svojo pot. Pil je svoje zganje, delal, če se mu je ljubilo in pretepal iz dolgega časa svojo ženo...

Zdaj pa je ta dogodek kar iznenada presenetil njegovo življenje in ga spravil iz tira. Tako hudo ga je zadel ta spremem-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave danes ob 16. in 21. uri!

KINO SLOGA TELEFON 27-90

Napeti doživljaji na lovu za dnevnimi senzacijami

„BLISKOVITI REPORTER“

Richard Talmadge Luana Walters

KINO UNION TELEFON 22-21

Benečje v dobi sijaja, slave in bogastva! Romantične pustolovščine, ljubavne spletke in intrige!

BENEŠKE SPLETKE

R. Villa, E. de Gloria, E. Giori, C. Calamai

Obenem predvajamo kratke filme:

„OD SIETE DO MARMARKE“

KINO MATICA TELEFON 22-41

Izredno lep film globoke vsebine, ki bo mamičoma izvalil solze!

ODPUŠCANJE

A. Nazari, L. Gloria, C. Duse

Vsi naši filmi so v celoti opremljeni s slovenskimi napisi.

kakor je zdaj z vsem drugim. Čez noč se je jelo zopet oblačiti in davi je bilo tako temno, kakor da se še ni zdanilo. Že zgodaj zjutraj je jelo deževati in sicer tako kakor jeseni — brez vsakega bliskanja in grmenja. Nebo se je enakomerno zakrilo z deževnimi oblaki, postalo je tudi precej hladno in tako bi človek res mislil, da smo že v septembru, ne pa šele pred začetkom avgusta. Jutra bo prvi kraček in morda se bo vreme zboljšalo. Dobro bi bilo, če bi se bilo zboljšalo dovolj.

— **Obnova Manzonijske hiše.** Jeseni bodo dokončana obnovitvena dela na hiši, kjer se je rodil Aleksander Manzoni v Milanu, pisec znanega romana »Zarodenci«. Hiša bo obnovljena v slogu časa, v katerem je Manzoni živel. Odstranjeni so bile vse naknadne poplave in preureditve, ki so jih izvedli kasnejši lastniki zgradbe. V pritličju se bo nahajal Manzonijev muzej, v ostalih prostorih pa bo društvo, ki proučuje Manzonijska dela, zbiralo celotno gradivo o slavem italijanskem romanopiscu.

— **Dež ovira žetev pšenice.** Po dolinah je pšenica s prav redkimi izjemami že počela in spravljena v kozolce, po hribih bi jo bili pa kmalu pospravili ta tedaj, če bi jih ne ovirala dež. Včeraj je bil za žetev izredno ugoden dan. Solnce ni pripekalo, ker je bilo oblačno, pa tudi sicer je bilo precej hladno. Žetev v hudi vročini je naporna, ob takem vremenu, kakor je bilo včeraj, pa znatno lažja. Zato so kmetovalci včeraj hoteli, kar se je dalo, da so poželi čim več pšenice. Polja po dolinskih hribih so bila polna marljivih žanjič, pomagali so jim pa tudi moški, da je šlo delo hitreje od rok. Tudi pšenica je letos zelo lepa in pridelke bo dober. Zrno je debelo, lepo dozorelo. Obenem z žetvijo pšenice se pričena setev repe. Ajdo je treba posejati pred sv. Jakobom, ker je sicer prepozno. Za ajdo je bilo zadnje deževje zelo dobrodošlo, ker je lepo vzklikla in zdaj je še nekaj centimetrov nad zemljo.

— **Izprememba v poštnem okolišču.** Kraj Veliko Mrševno, ki je spadal v okolišču pošte Cerklje ob Krki, se dodeli okolišču pošte Sv. Križ pri Kostanjevici. Iz okolišču pošte Sv. Križ pri Kostanjevici pa se izloči kraj Pristava, ker je sedaj na nemškem ozemlju.

— **Nov grob.** Danes popoldne položijo v večnemu pokopju v pokopjenega višjega deželnega sodnega svetnika g. Josefa Hauffena. Pogreb blagodejstva pokopnika, ki je dočkal visoko starost 86 let, bo ob 17.30 iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah na pokopališče sv. Križu. Bodi mu lahka zemlja! Težko prizadetim svojim naše iskreno sožalje!

Iz Ljubljane

Ali je Ljubljana res kurja vas?

Z magistrata smo prejeli:

Kurja vas, tako je zadnjič nekdo imenoval našo belo Ljubljano precej zafrikljivo, pri tem je bil pozabil na sedanje razmere, ko vsa vlemesta in kulturni centri hrepene, da bi se smela tako imenovati zaradi množice kur, petelinov in piščancev. Zato smo pa prav hvaležni pisцу zafrikacije, ker je naše mesto razglasil vsemu svetu, kako neznansko trpi zaradi preobilice put in petelinov. Od sila umestno je tudi klicanje § 42 cestnega policijskega reda na pomoč v sedanjih časih, ko bi londonski lordi in morda tudi moskovski tovariši pozdravili peteline petje kot prepevanje angelov miru.

Res, strašna mora biti šiba božja ljubljanske kurje, saj perutnina v Ljubljani povzroča menda tak smrad, da bi ga ne mogli prenašati niti prebivalci obsejanih mest niti junaki z bojnih polj. Slavnih francoskih kralji, ki je vsakemu svemu državljani želel kokaš v loncu, gleda v Ljubljani svoje zanje izpolnjene, saj se piscu te aktualne novice zdaj, da zaradi kokaš in piščet v naših loncih kmalu ne bo več prostora za govedino in v povah ne

se počenko. Ljubljanski kmetijski referent trepetja za svojo usodo, ker je razdelil 1000 piščet, a ljubljansko prebivalstvo bi jih rado imelo še najmanj desetkrat toliko. Toda Ljubljanci so prepričani, da mestnega kmetijskega referenta zaradi njegove skrbi, da bi vsaj ljubljanski bolniki dobili nekaj kokašnega mesa, ne bodo obesili na § 42 niti prebodli s ostrim peresom pisca, ki se sonči na ljubljanskem otoku miru popolnoma varen pred strahotami vojne. Nočnega počitka potrebnemu piscu pa priporočamo, naj zvečer hodi od hiše do hiše ter pokriva kurjake s koci ali deskami, da se petelinčki ne bodo prezgodaj budili.

Tudi drugi Ljubljanci ne marajo vonjav iz nesnažnih kurjnikov, zato jih pa redno snajajo ter nasipajo s svežim zaganjem ali mlvko. V snažnih kurjnikih se namreč tudi najbolj budni petlini z rednim pokrivanjem kurjnikov odvajajo prezgodnjega petja, edino nekateri Ljubljanci se ne morejo odvajati zabavljanja na vsako malenkost, ki jih opominja, da se ne zavedajo resne danesdanjih časov in ne znajo ceniti obilice prednosti, ki jih je deležna Ljubljana ter jo zanje zavida večina Evrope.

— **Prvo grozdje naprodaj.** Iz Italije je prispelo v Ljubljano prvo letošnje grozdje. Branjevke na sadnem trgu so ga prodajale po 11 do 12 lir, sadni trgovci v mestu pa po 8 lir. Sadja vseh vrst imamo zdaj v Ljubljani dovolj, samo pradergo je. V Italiji je bila letos bogata sadna letina in se nam torej ni treba bati, da bi ostali brez sadja, čeprav bo pridelavek v naši pokrajini letos lab. Pač pa zelo dobro kažejo tudi v naši pokrajini vinogradi, samo če bo vreme ugodno, da bo moglo grozdje nemoteno dozoreti. Grozdja bo v primeru ugodnega vremena na Dolenjskem in v Beli Krajini toliko, da bo ljubljanski trg že s pridelkom iz naše pokrajine bogato založen, poleg tega bomo pa dobivali grozdje tudi iz drugih pokrajin. Bolj kakor druga leta bi bilo treba letos organizirati grozdni teden, če se nismo organizirali posebne sadne akcije, ki bi bila prebivalstvu naše mesta zelo dobrodošla.

SILVIO ROSSI

Via Ponchielli No. 3.

TRIESTE: Piazza Caduti Fascisti N. 4.

Fabbrica Ombrelli Tovarna dežnikov

ingrosso - dettaglio na drobno — na

Borsette, valige, Torbice, torbe,

bauti, bastoni ecc. kovački, palice itd.

— **Eno največjih stavbnih del.** V tej sezoni je eno največjih stavbnih del v Ljubljani zidanje poslopja za rudarski inštitut. Zidajo na oglaš Sreznike in Aškerčeve ulice. Doselej so obnovili kmalu po pomladnem prevratu. Delati so začeli jeseni in do pomladi je bilo gotovo temeljno, kletno in pritlično zidovje. Zdaj že betoniirajo ograjde drugega nadstropja. Etažne višine so zelo visoke kakor pri sosednjem poslopju zavoda za strojništvo. Pripravljenost imajo že tudi voljo opeko za polnilne stene.

VESELI TEATER

samo še dva dni

PONOVITEV PROGRAMA

— **Lj Licitacije v mestni zastavljalnici.** 6 in 12. avgusta obratko ob 15. bo v prostorih mestne zastavljalnice na Poljanski cesti 15. licitacija zastavljenih predmetov.

— **Lj Kdor ima v Beogradu kakšen opravke ali želi kakšno koli posredovanje,** naj se še danes popoldne ob 16. do 19. ure obrne na prof. dr. A. R. (pri g. Trčku), Ljubljana, Jurčičev trg 2-I. (—)

Iz Hrvatske

— **Paketni promet z inozemstvom.** 1. avgusta bo odprt paketni promet za navadne pakete brez označbe vrednosti med Hrvatsko in Dansko, Norveško, Švic, Portugalsko, Španijo, Kanarskimi otoki, španskimi posestvi v severni Afriki in v Gvinejskem zalivu, Finsko, Marokom, Nizozemsko in Švedsko. Pristojbina za te pakete bo znašala 1.50 din za vsake 50 gramov.

— **Oredbe o zatamniti.** Poročali smo že, da so v Zagrebu poostri oredbe o zatamniti v dolocili tudi stroge kazni za vse tiste, ki se teh oredb ne bodo v polnem obsegu držali. Zagrebška policija prireja vsako noč racije na nezadostno zatamnjenost stanovanj in je bilo doselej že več sto Zagrebčanov kaznovanih z osem-dnevnim odvzemom električnega toka, pa tudi z občutnimi denarnimi kaznimi.

— **Po požaru na bivšem sokolskem stadionu v Zagrebu,** ki je te dni iznenada izbruhnil in upepelil skoraj vse stadionske zgradbe, je zagrebški mestni župan Ivan Werner odredil, da mora mestni socialni urad preostale nedogorele tramove in drugo leseno gradivo brezplačno razdeliti med

Živilske nakaznice za avgust

Ljubljana, 30. julija.

Mestni preskrbovalni urad obvešča vse trgovce na drobno, da bo razdeljeval živilske nakaznice za mesec avgust v četrtek 31. julija od 7.30 do 13. ure v II. nadstropju Mestnega doma po vrstnem redu, ki bo razviden kar na mestu samem. Potrošniki pa bodo lahko dobili živilske nakaznice pri svojih trgovcih že od četrta popoldne dalje.

Obenem poziva mestni preskrbovalni urad vse trgovce na drobno in peke, naj julijske odrezke vrnejo po naslednjem razporedu: trgovci z začetno črko A — L v soboto 2. avgusta, trgovci z začetno črko M — Z pa v ponedeljek 4. avgusta, vsi peki pa v petek 1. avgusta t. l. Po tem roku mestni preskrbovalni urad ne bo več sprejemal julijskih odrezkov.

zagrebške reževe. Razdelitev je bila izvršena v ponedeljek. Poročali smo že, da bo na stavbišču bivšega sokolskega stadiona v Zagrebu zgrajen hrvatski državni sportni stadion, ki bo najmoderneje opremljen.

— **Stroge oredbe proti pijačevanju.** Veliki župan v Travniku dr. Nikola Tusun je izdal oredbo, ki v uvodu razlaga o škodljivem vplivu alkohola na človeški organizem, nato pa prepoveduje točenje alkoholnih pijač na vse tržne in sejske dneve, kakor tudi na dneve cerkvenih žegnanj. Gostilničarji, ki bodo prekršili to oredbo, bodo najprej kaznovani z globo 1000 din, v ponovnem primeru prekršitve pa jim bodo odvzeli obrtnice. Vsakdo, ki bo brez obrtnega lista prodajal alkoholne pijače, bo prvič za 15 dni poslan na prisilno delo, v ponovnem primeru pa za 30 dni. Enake kazni bodo izkusili tisti, ki bi se vinjeni pojavili na ulicah ali trgih, prav tako pa tudi vsi, ki bodo — čeravno ne vinjeni — podnevi posedali po gostilnah in zapravljali čas v brezdelju, nametu, da bi delali in tako koristili državi. Pričakovati je treba, da bodo podobne stroge oredbe proti pijačevanju izdali tudi vsi drugi veliki župani neodvisne hrvatske države.

— **Čini v vstaški vojski.** »Hrvatski Narod« je te dni objavil čine v hrvatski vstaški vojski. V podčastniškem zboru so do-rojnik (kaplar), rojnik (podnarednik), do-vodnik (narednik) in vodnik (narednik vodnik), v častniškem zboru pa zastavnik (praporščak), poročnik, nadporočnik, stotnik, bojnik (major), podpolkovnik, polkovnik in krilnik (general).

— **Prodaja živil židom »na skrivaj«** pre-povedana. Zagrebški župan Ivan Werner je izdal okolišču, ki najstrožje prepoveduje vsem trgovcem in drugim prodajal-cem živil prodajanje istih živil »na skriva-j«. Kdor bi se pregrešil proti tej okolišču, bo najstrožje kaznovan. Mestno po-glavarstvo je namreč ugotovilo, da precej trgovcev prodaja razna živila židom »pod roko«, seveda po dražji ceni.

— **Za ureditev trgovskih zvez s Slovaško.** Te dni bo iz Zagreba odpotovala v Bratislavo posebna gospodarska delegacija, ki ima dolžnost urediti trgovske zve-ze med neodvisno hrvatsko državo in Slovaško. Prav tako bo Hrvatska že v krat-kem začela enaka pogajanja z Bolgarijo in Rumunijo.

M A L I OGLASI

MASCOBNA HRANA je telesu nujno potrebna. Te dandanes ni v zadostni količini. Dobro nadomestilo zanj je redlina, vitaminov polna

AMBROZEVA MEDICA, ki jo dobite pristno le v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ulica št. 6. 39 T

VELIKO PRAZNO SOBO v sredini mesta, solnčno, s souporabno kopalnico, oddam takoj ali 1. avgusta. Ponudbe na oglasni odelek »Slovenskega Naroda« pod šifro »Središče«.

Carta per posta **IMPERO** Papir za lesta aerea talsko pošto

CARTELLE da 50/50 fogli e buste

BUSTONI da 10/10 formato QUARTINA

BUSTONI da 10/10 formato OLANDINA

RICHIEDETE LA OVUNQUE VIA PORTA NOVA 44 — NAPOLI

»LA NUOVOVISA«

LISTI po 50/50 komadov in kuvette

VELIKE KUVETTE po 10/10 četrtinskega formata

VELIKE KUVETTE po 10/10 formata OLANDINA

ZAHTEVAJTE JIH POVSOD

se je dvignilo nekaj temnega, visokega. Hlev ali koč. Ivan se je hotel dvigniti, hotel se je v mislih prepričati, toda utrujenost mu je zlomila voljo.

Ko se je mizar zbudil, je bil v veliki dvorani z belimi stenami. Pri oknu je sijalo sonce naravnost na posteljo, na kateri je spal. Tudi v drugih posteljah so ležali ljudje.

— Za mašo bi moral dati... prosil bom župnika, je dejal Ivan.

— Varuj se, leži mirno!, mu je dejal neki glas.

Bil je zdravnik.

— Dobri gospod, je zaklical kakor v blaženih sanjah mizar. — Torej, vi ste tu? Hotel je planiti pokonci, toda roke in noge so mu odpovedale službo.

— Spoštovani gospod, moje roke, moje noge, prav nič jih ne čutim več!

— Nimaš jih več. Odmrzile so ti. Le nikar se ne čmeri! Visoko starost si dočkal, zahvali Boga za to!

— Gospod! Le še nekaj let bi rad živel. Pet ali šest kratkih let. Moram vrniti konja in ženo moram pokopati. Usmilite se me, spoštovani gospod! Naredil vam bom omario iz najfinjšega lesa in biljardne krogle, gospod!

Zdravnik je mahaje z rokami odšel iz sobe.

Oči pijančeve, ki je bil kakor polomljena, razbita ladja, so postale steklene. Zgubil se je bil v snegu kakor tudi v življenju.

Kako obvarujemo otroke davice

Vedno je boljše bolezen preprečiti, kakor pa zdraviti

Davica je nalezljiva bolezen, ki zahteva vedno največji žrtve. Do prvega leta starosti je ta bolezen zelo redka. Otroci namreč prinese s seboj na svet zaščitne snovi, ki jih polagoma izgubljajo, dokler okrog prvega leta povsem ne izginejo. Otrok, dokler je navezan samo na materinsko mleko, nima prilike priti tako pogosto v stik z okuženimi kakor pozneje, ko pride med igranje ali v šoli v stik s svojimi tovariši. Davico dobe otroci največkrat okrog petega ali šestega leta. Pozneje je nevarnost vedno manjša in po 14. letu dobe otroci to nevarno bolezen razmeroma redko. V mestih je davica pogostejša, skoraj bi lahko rekli, da je tam stalna, dočim se po kmetih pojavlja ob gotovem času večinoma epidemično.

Davico povzročajo bakterije, ki prodirajo celo največkrat skozi sapnik, ali pa tudi skozi ranjeno kožo. Zaradi se ustavijo na sluznici gornjih dihalnih organov, zlasti na mandljih in hrustančastem delu sapnika. Tu se bakterije bodisi razvijajo in če se jih organizem ne more ubraniti, nastopi bolezen. Če pa ima otrok dovolj zaščitnih snovi, ga davica ne napade, prav je bil v resnici okužen. Toda v goščanih odnosih sapnika lahko ostanejo zaradi delja časa živi in pri kašljanju, kihanju ali govoru se lahko prenese na drugega človeka, ki lahko zbolí, če nima v svojem organizmu zaščitnih snovi.

Tako vidimo, da je izvor okuženja ne samo bolan, temveč tudi zdrav človek, torej tak, ki nosi zarodke bolezni, pa sam ni obolen. Davico lahko prenaša tudi člo-

vek, ki jo je prebolel in ki so pri njem znaki bolezni že izginili. Toda zarodke davice še vedno nosi v grlu. Lahko se pa davica prenaša tudi s igračami, jedilnim priborom in živilci, zlasti s mlekom.

Ko prodre zarodki davice v telo človeka, ki nima zaščitnih snovi, se začne na sluznici razmnoževati in izločati strup. Ti strupi povzročajo težke znake bolezni, v prvi vrsti s tem, da napadejo nekatere organe, zlasti srce, ledvice in živce. V človeškem telesu nastane huda borba. Telo začne izdelovati protistrup, da bi zatrl v sebi strupe. Če se to zgodi, bolnik ozdravi, v nasprotnem primeru pa mora umreti.

Kdor je davico že prebolel, je navadno imun proti njej. To pomeni, da ima v svojem organizmu dovolj protisnovi proti tej nevarni bolezni. Pogosto se pa zgodi, da napade davica človeka dvakrat ali tudi večkrat. To se zgodi v primerih, ko protisnovi polagoma izginejo. Tega bi se moral zavedati vsak, kdor podcenjuje cepitve proti davici, češ da je ta ali oni otrok obolen, čeprav je bil cepljen.

Kaj je bistvo cepitve proti davici? S cepitvijo prisilimo človeško telo, da začne proizvajati protistrupe proti strupom davice. Otroku vbrizgamo zdravilni davičn strup, ki mu pa je bila z različnimi kemikalijami odvzeta strupenost. Kljub temu pa začne v telesu proizvajati protistrup proti davičnim strupom. Če nastane potem okuženje, otrok sploh ne zbolí, če pa že zbolí, ima v telesu pripravljene protistrupe in zato laže prenese in preboli davičine strupe.

Proti davici imamo zelo učinkovito zdravilo — zdravilni serum. Pridobiva se tako, da vbrizgajo konjem ali drugim živalim davičn strup, proti kateremu protisnove organizem protistrupe. Tako se pridobi iz njihove krvi serum, ki ga po primerni pripravi v laboratoriju v primeru obolenja zdravnik vbrizga bolniku kot davičn protistrup. Zdravilni serum je zelo učinkovit in lahko se uporabi po zdravnikovi odreditvi tudi v primeru, če otroku preti nevarnost, da dobi davico, redimo, če so oboleni že drugi otroci v isti rodnihi. Slaba stran cepitve je v svrhu zaštite je v tem, da se ti protistrupi v treh do štirih tednih v telesu izgube. Zato je tako važno dati vsakega otroka cepiti, ne pa zanašati se na učinkovitost zdravilnega seruma, ki je najučinkovitejši v prvih dneh obolenja. Zato moramo takoj poklicati zdravnika, čim dobi otrok visoko temperaturo in bolečine v grlu. Če vbrizgamo otroku zdravilni serum v prvih 4 urah, je skoraj izključeno, da bi umrl. Pozneje so pa uspehi že mnogo manjši.

Tam, kjer so cepili večino otrok, je davica izginila. Zato svetujejo zdravniki ta zaščitni ukrep tudi drugod, kjer splošnega cepitveja proti davici še ni bilo. To lahko storimo tako, da damo vsakega otroka po prvem letu starosti cepiti najbolje v maju ali juniju s prvo injekcijo, drugo injekcijo pa dobi v septembru istega leta. Zdravniki nam vnaprejšnje priporočajo cepiti otroke tudi ob vstopu v šolo, toda samo z injekcijo. Vsak zdravnik vam pove, da je boljše bolezen preprečiti, odnosno preprečiti, kakor pa zdraviti.



Zastopniki spitskih oblasti med delavci, ki grade novo bolnico

Razstava fotografij Kvarnera in priključenih pokrajin

Sestavljen je prireditveni odbor in razsodišče



Opatija, 29. julija.

Med splošnim zanimanjem se vrše priprave za fotografsko razstavo Kvarnera. Svoja dela bodo razstavili amaterji in poklicni fotografi. Razstava bo priredila letoviška uprava v Opatiji v razstavnem paviljonu. Trajala bo od 10. do 25. avgusta. Predsedstvo razstave je prevzel kom. prof. Artur de Maineri. Ze to ime, znano tudi po fotografskem delovanju, jamči za dober uspeh in točno izvedbo ciljev nad vse zanimive prireditve. Tudi pokrajinsko tajništvo Narodne fašistične Zveze obrtnikov je obljubilo sodelovanje.

Iz objavljenega razpisa razstave se vidi,

da bodo razstavljena fotografska dela visoke umetniške vrednosti in bodo pokazala predvsem delo in zanimivosti režima, posnetke krajev, narodnih noš, šeg, običajev in življenja v nanovo priključenih pokrajinah.

Razstavljali naj dostavijo svoja dela letoviški upravi v Opatiji »Azienda di Soggiorno di Abbazia« ali pa pokrajinski tujakoprometni zvezi na Reki »Ente Provinciale per il Turismo, Fiume, Via Angheben 13«. Fotografijam je treba priložiti prijavnico in prijavnino 10 litr. Prijavnice naj vsak razstavljalec zahteva pri gornjih ustanovah.

Življenje žene v Bolgariji

Bolgarija je sicer dežela enakopravnosti, vendar pa bolgarska žena ni enakopravna z možem

Bolgarska žena zlasti na kmetih in manjših mestih se močno razlikuje od evropskih žen kar se tiče življenjskih razmer. To ni nič čudnega. Blizu 500 let so bili Bolgari pod turškimi jarmom in čeprav je zdaj minilo že mnogo let odkar je bila obnovljena bolgarska država, nalezimo v Bolgariji še vedno na mnoge orientalske nazore posebno glede ženskega vprašanja. Bolgari so se iz neke nerazumljive skromnosti sami izločili iz Evrope. Če se napoti Bolgar proti zapadu,

pravi, da potuje v Evropo — čeprav ga vodi pot samo v sosedno državo. Vse kar prihaja v Bolgarijo je kratkoma »evropsko«.

Bolgarska žena je premočnejši slojev, posebno v Sofiji, se je zelo hitro prilagodila evropski civilizaciji. Na glavnem sofijskem trgu Carja Osvoboditelja, vidiš sedaj že eleganten damski svet, oblečen po najnovejši pariski modi. Bolgarska kakor sploh vse žene na Balkanu, je zelo vneta za barvila, parfume in puder. Se

navadno je bilo vse to v Bolgariji zelo drago, ker je bilo podvrženo visoki prohibitivni carini, na vse luksuzne toaletne predmete kakor tudi na svilo in svilene nogavice, korej na vse, kar tako mika večino žensk.

Bolgarija je dežela enakopravnosti, vendar pa žena ni enakopravna z možem. Če tudi so si bolgarske žene pridobile mnogo zaslug za osvoboditev naroda, je trajalo vendar dobrih 20 let, preden se je začela borba za ženske pravice. V začetku našega stoletja se je morala Bolgarska boriti za enake pravice do izobrazbe in dela, kakor jih ima moški. Sele v zadnjih 30 letih lahko Bolgarske študirajo na visokih šolah in služijo kot uradnice in javnih uradnih. To je zasloga Bolgarske ženske zveze, ki lahko z zadovoljstvom zre nazaj na

Zgodovina živilskih nakaznic

Živilske nakaznice niso iznajdba naše dobe; poznali so jih naši predniki že 2000 let pred Kristusom

Živiljenje med vojno se v bistvu razlikuje od življenja v mirnem času. Posebno v sodobni vojni. Prebivalstvo v zaledju, je danes bolj ko kdaj prej izpostavljen vojnim nevarnostim in njihovim posledicam. Zato je povsem razumljivo, da se mora vsakdanje življenje povsem prilagoditi novim prilikam, ker drugače bi se utegnili zgoditi, da bi se prav zaradi te ali one navidezne majhne napake, zaokrenila vojna sreča prizadete države.

Se posebno važnost ima v času vojne prehrana prebivalstva. Temu košljivemu vprašanju, pa tudi posvečajo sodobne države vso potrebno pozornost. Nujno potrebno je smotno razdeliti in urediti potrošnje živil, tako, da dobi vsak pravilno določeno količino moke, sladkorja, riža, testenin, slanin, masti, olja itd. Taki ukrepi v mirnem času seveda niso potrebni. Vsakdo si lahko nakupi neomejene količine živil; saj s tem ne škodi skupnosti. Vojna pa zahteva red in zagotovilo, da prebivalstvu in vojski ne bo nikdar zamankala hrana, kajti brez nje ne bi mogla nobena država dolgo zdržati.

Malokatera država je še danes na svetu, ki ni uvedla živilskih nakaznic. Imamo jih, seveda, tudi pri nas in nam omogočajo redno nabavo živilskih potrebščin; količine res niso velike, toda dovoljne, da se more v redu živeti v izjemnih razmerah. Starejši ljudje se jih živo spominjajo še iz prve svetovne vojne l. 1914. do 1918. Tudi takrat so bile vpeljane živilske nakaznice, čeprav mogoče ne v takem številu in v današnjem času, ker takrat se je vršila vojna na bistveno povsem drugačen način. Borbe so se vodile v prvi

vrsti na utrjenih frontnih postojankah, odnosno v strelskih jarkih. Zaledje je bilo varno; nevarnost zanj je nastopila šele tedaj, ko je sovražnik uspešno zavzel utrdbe na meji, nakar je začel prodirati v notranjost.

Toda v veliki zmoti je tisti, ki misli, da so živilske nakaznice otrok našega stoletja. Nevarnost se sliši, vendar je res, da so si že pred Kristusom rojstvom pomagali prebivalci iz različnih zagreb z uvedbo živilskih nakaznic. V starih časih pa niso rabili živilskih nakaznic samo med vojno. V Aziji in še drugod, so zmerom uvedli nadzorstvo nad uporabo živil, kadar je ta ali ona naravna neizodoma omajala urejene razmere. Potresi, poplave, vremenske katastrofe in epidemije so bile čestokrat neposredni povod za uvedbo živilskih nakaznic.

Prvi, megleni podatki o racioniranju živil, segajo skoraj v dobo 2000 let pred Kristusom. Žal, o prvih poletkih tega zanimivega in tudi važnega ukrepa za preskrbo prebivalstva, vemo zelo malo. Kakor vedo povedati zgodovinarji, so se takratni prebivalci celo večkrat zatekli do takih ukrepov, kar zgovorno dokazuje, da so se morale kar vrstiti zgoraj opisane neizode in težave. Vendar ne vemo, kakšne so bile prve živilske nakaznice; verjetno, da niso prav v nobenem oziru sličele sodobnim, kakršne uporabljamo mi. Brez dvoma pa je tudi, da niso bile iz papirja in da niso bile popisane, kakor so današnje. Razdeljevanje živil v tistih davnih časih, se je zatorej vršilo na povsem drugačen način. Vsak takratni prebivalec je verjetno dobil večje število

različnih »živilskih nakaznic« — predmetov — in je moral potem za vsak obrok hrane oddati odgovarjajoče število, odnosno odgovarjajočo vrsto takrat veljavnih nakaznic.

Živilske nakaznice, ki jih znatno bolje poznamo, pa so stare 2900 let in so kitajskega izvora. Leta 1000 pred Kristusom, je vladala na Kitajskem huda vojna, mogoče celo hujša ko danes. Takratni kitajski sovražnik je že delj časa napredoval, čeprav počasi, v notranjost ogromne države, kljub skoro nepreločnim terenom in žilavemu odporu kitajske vojske. Napadalec je seveda plenil, kar se je le dalo in v gosto obljuden državi je nastalo hudo pomanjkanje. V tistem, za neštevili kitajski narod, usodnem času, je vladal svojo veliko državo očividno zelo pameten in iznajdljiv cesar z zvnenim imenom Cau Feu Tau. Položaj je postal žal z vsakim dnem obupnejši: cele trume revnejših ljudi so umirale od lakote; premožni pa so si kopičili neizmerno zalogo vsakovrstnih živil. Kakor vidimo, tudi v tistih časih ni primanjkovalo verižnikov.

Bistri vladar je kmalu sprevidel, da v takih razmerah ne bo mogel užgati močnega sovražnika, poleg tega pa so nastale še velike poplave, ki so prizadevale državi mogoče še več škodo in gorja ko vojna. Na cesarjev ukaz, so uvedli svojevrstne živilske nakaznice iz kamenitih ploščic. Kdor ni imel nakaznic, ni mogel dobiti hrane. S tako nakaznico je vsak dobil pest riža in nekatere druge najnujnejše potrebščine. Spekulantom pa je oblast zaplenila vse ogromne zaloge. Na ta način je bila domovina rešena v pravem pomenu besede: sovražnik pregan in prebivalstvo očuvano strašne smrti.

Seveda, ne samo Kitajci, tudi različni drugi narodi so poznali živilske nakaznice. Kakor dokazujejo najdbe, nakaznice tistega časa niso bile enotne, kot so sodobne, temveč so se močno razlikovale. Vsak narod je imel svoj tip. Posebno zanimive živilske nakaznice pa so imeli prebivalci Aljaskje pred Kristusovim rojstvom. Na tem daljnem ameriškem polotoku, so bile vpeljane živilske nakaznice — iz človeških las! Sop odrezanih las, je veljal za en obrok živil in dokler niso zrasli na odrezanem mestu novi lasje v dolžini preostalih, dotični ni imel pravice do novega obroka... Se bolj čudno pa je dejstvo, da so imeli opravka z živilskimi kartami prebivalci Aljaskje, ki vojne skoraj niso poznali. Do takih ukrepov so se skoraj zmerom zatekli, kadar je bil slab lov — v tistih časih so namreč živil izključno od lova. Na ta način delijo hrano po nekaterih predelih Aljaskje še danes.

Nekateri narodi so imeli lesene »nakaznice«, drugi zopet iz drugih predmetov: različnih kovin, školjk itd. Najnaprednejši v tem pogledu pa so bili na Aljaski. Tam so v tistih časih nanosili vso hrano v eno ogromno skladišče...

Kakor vidimo iz zgornje kratke, nepopolne, vendar izredno zanimive zgodovine živilskih nakaznic, je racioniranje živil za prehrano prebivalstva v izjemnih razmerah nujno potrebno. —mir.

Obnovite naročnino!

Tito A. Spagnol:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

— Saj gospodična Ida vendar ni ničesar vedela, — je dejal stric. — Mislite? — je vprašal upravitelj in se glasno zasmel. Jaz nisem tako naiven, kakor vi, spoštovani Don Poldo. Jaz ženski odkritosrčnosti ne zapam. Zakaj so jo pa zaprli, če je zares tako nedolžna? Osumiti so jo že morali ali pa imeti proti nji dokaze, drugače bi je ne bili aretirali. Nekdo je vendar umoril grofica.

— Toda zakaj naj bi jo bila umorila prav njena družabnica? Zakaj in čemu?

Upravitelj je dvignil roko ter stisnil palec in kazalec.

— Zavoljo denarja? Toda kje je imela grofica denar? In kam naj bi ga bila skrila gospodična Solveni?

Storni je skomignil z rameni, kakor je bila že njegova navada.

— Da se je bila vrnila grofica nekaj dni pred svojo tragično smrtjo s tem denarjem iz Benetk, to je sedaj dokazano. Koliko je bilo denarja, ni znano in tudi ne čemu ga je bila dvignila iz banke. Gotovo je pa, da ga je imela pri sebi in da zdaj nihče ne vem, kam je ta denar izginil.

— Toda v tem primeru bi bilo vendar treba domnevati, da je imela sokrivca, če bi bila morilka

gospodična Solveni. Sokrivca, ki bi ji bil dal orožje in ki bi bil spravil na varno plen. To pa ni mogoče.

— Zakaj ne? — Nemogoče kot dejstvo pa tudi iz fiziološkega vidika. Ne, dragi moj Storni, vas je zapeljal zunanji videz, ki pa nikoli ni posebno zanesljiv.

— Zunanji videz, zunanji videz! Saj nočem reči, da bi pogosto ne varal, toda večkrat...

— Se mu pusti človek zapeljati in izgubi resničnost izpred oči. To se lahko zgodi, dragi moj Storni, toda ne vsakemu človeku.

— Kaj hočete s tem reči, da vi ne spadate med take ljudi?

— Še več! Trdim lahko, da vidim skozi zunanji videz.

— Gromska strela!

— Da. In gledam v čisto drugo smer.

— No, kaj takega! — je vzkliknil upravitelj smeje. — In smem vprašati, v katero smer?

— Ne posebno oddaljeno. Toda s svojim modrovanjem vas zadržujem, — je dejal stric in vstal.

— Zelo zanimivo, — je menil upravitelj, ne da bi vstal. — Kar pripovedujte, kar pripovedujte!

Stric Poldo se je sklonil naprej, se naslonil s komolci na pisalno mizo, pokazal s kazalcem na upravitelja in zamrmral počasi:

— Tu je nekdo, ki ponoči ne spi mirno. In to ni gospodična Solveni...

— Tu? — je vprašal upravitelj tudi tiho. — Mislite? — S prstom je pokazal na strop.

— Saj je žalostno, — je pripomnil stric in zmaljal z glavno. Toda dovoliti ne smemo, da bi trpel tudi nedolžen človek.

— Ali veste kaj točnejšega?

— Bojim se, da vem, dragi moj Storni.

Tedaj pa je vstal tudi upravitelj in jel spravljati v aktovko neke papirje.

— Zakaj pa ne govorite? Če bi bil jaz na vašem mestu... Vest...

— Vest? To ste rekli zelo točno. Govoril bom, govoril bom, toda besede mi bodo šle težko z jezika, — je dejal stric, ta čas ko je iskal svoj klobuk.

Takoj nato se je poslovil od upravitelja, ki se je odpeljal z avtom v mesto in vrnil se je domov, kjer sem ga našel čez eno uro z brevijem v roki.

Stric Poldo je bil otožen. To sem opazil še preden je odprl usta, in sicer na njegovem utrujenem, potrtem obrazu in na obeh ostrih gubah okrog ust.

— No, fant moj?

— Kaplan mi je povedal, da je bila danes nekoliko boljše volje. Izročil ji je knjige in najine pozdrave. Upam, da jo bo veselila vest, da misli nanjo tudi Isabella in Luigi. Potlej sem se zgledal pri poročniku. Dejal mi je, da te pride danes obiskat. Rad bi vedel, zakaj si hotel govoriti z njim, ker pa tega niti jaz ne vem...

— Saj bi ti bil moral povedati včeraj, morda že prej... ker pa nisem vedel nič točnega, — saj so osumili že preveč nedolžnih.

— Po mojem mnenju bi bil pa to en razlog več.

— Kakor se vzame. Danes...

Oči so se mu za hip zaiskrile kakor v zmagoslavju, potlej so pa postale zopet otožne in potrte kakor prej. In nadaljeval je: Jaz ne dvomim prav nič več. Toda čuj!

In mirno v kratkih besedah mi je ponovil v vseh podrobnostih razgovore, ki jih je imel zjutraj v vili. Nazadnje me je pa vprašal:

— Kaj sklepaš iz tega?

— Prav za prav sem pričakoval kaj otipljivejšega. Podrobnosti o ključu, ki se ga je spominjal stari Lorenzo, se mi je zdela najvažnejša. Toda kaj je moglo to pomagati?

— Ne vem prav, stric. Ne vidim, da bi nam moglo to pomagati, da bi dosegla preiskava uspeh.

— Prav praviš, — je zamrmral. — Besede, stavke, vse, kar more človek izgovoriti po lastni volji, no, da, to človeka ne privede daleč. Toda nekaj ima človek le redko v svoji oblasti, namreč vtis, ki so ga napravile nanj besede iz ust drugega človeka, zlasti če pridejo nepričakovano in ga zadenejo proti vsakemu pričakovanju. Kolikokrat je odkrilo še tako črno prikrito resnico malenkostno drgetanje trepalnic ali rahel vzdih sredi besede ali kretanje!

Stric Poldo je obmolnil in čakal sem, da bo nadaljeval, pa se je zadovoljil s tem, da me je ošinil s pogledom, polnim prijaznega roganja. Ne da bi vedel zakaj, sem čutil, kako sem zardel.

— Vidim, da me hoče preizkusiti, — sem dejal.

— Toda tega ne morem prav razumeti. Mar misliš, da ti kaj prikrivam? — sem pripomnil nekoliko v zadregi zaradi njegovega postopka.